

V. IŠORĖS SEKTORIUS

Lietuvos eksportas 2018 m. augo ne taip sparčiai kaip 2017 m., tačiau jo augimas ir toliau viršijo ilgojo laikotarpio vidurkį. Lietuvos nominalusis metinis prekių ir paslaugų eksporto augimas 2018 m. sudarė 8,7 proc.¹⁰ (2017 m. – 18,6 %). 4,9 proc. p. metinio eksporto augimo lėmė kainų pokyčiai, o 3,7 proc. p. – kiekio pokyčiai. Pagrindiniai augimą lėmę veiksniai: eksportą didino anksčiau kilusios investicijos ir padidinti gamybos pajėgumai, naujų rinkų atradimas. Labiausiai didėjo lietuviškos kilmės prekių eksportas be mineralinių produktų ir transporto paslaugų eksportas. Lėtesnio augimo, palyginti su 2017 m., priežastys – nebeaugantis reeksportas Rusijos kryptimi, mažiau didėjusi paklausa bei, kaip įprasta, vangi mineralinių produktų eksporto raida.

Sulėtėjus ES importo augimui 2018 m., lietuviškos kilmės prekių eksportas plėtėsi į naujas rinkas. Sparčiai didėjo eksportas Japonijos, JAV ir Singapūro kryptimis. Į šias šalis daugiausia augo įvairių chemijos pramonės gaminių eksportas. Į Japonijos rinką dėl didinamų gamybos pajėgumų ir sudarytų naujų sutarčių tabako gaminių eksportas per metus padidėjo daugiau nei tris kartus. Lietuvos baldų eksportas taip pat stabiliai augo. Nors augimas į vieną iš pagrindinių rinkų, JK, nebuvo spartus, tačiau tai kompensavo plėtra į Vokietiją.

Prie eksporto plėtros reikšmingai prisidėjo didelės pridėtinės vertės chemijos produktų eksportas. Įvairių laboratorinių reagentų eksportas 2018 m., palyginti su 2017 m., padidėjo 2,5 karto. Ši produkcija buvo eksportuojama į JAV, Nyderlandus, Singapūrą, Japoniją. Bendra jos vertė 2018 m. buvo lygi 295 mln. Eur (2017 m. – 117 mln. Eur).

Reeksporto augimas antrąjį pusmetį stabilizavosi. Sulėtėjus jo augimui NVS šalių, o ypač Rusijos, kryptimi, stabilų reeksporto augimą padėjo palaikyti chemijos pramonės gaminių ir plastikų bei medienos ir baldų reeksportas į ES. Didžiausią dalį visame Lietuvos prekių eksporte sudaro eksportas į Rusiją – 92 proc. jo sudaro reeksportas. 2017 m. jis padidėjo 30,2, o 2018 m. – 1,4 proc. Dėl bazės efekto reeksporto augimas šia kryptimi 2018 m. buvo mažesnis, nors prekių srautas tebebuvo panašus kaip ir 2017 m. Kitaip tariant, svarbiausia rinka reeksportui ir toliau yra Rusija. Daugiausia 2018 m. lietuviškos kilmės produkcijos be mineralinių produktų eksportuota į Vokietiją, Švediją, Lenkiją, JK ir Latviją.

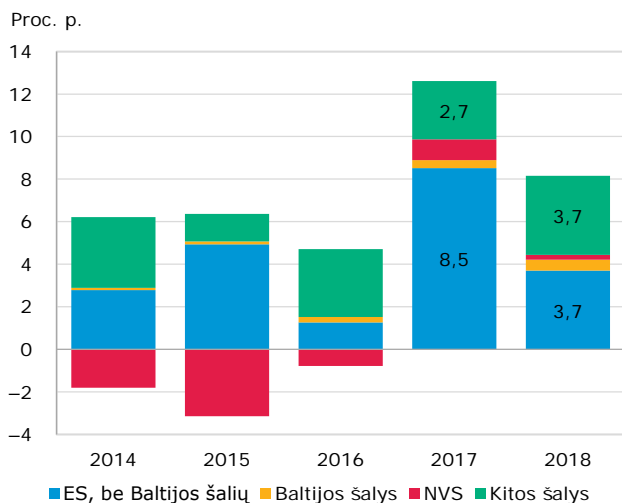
Ypač sparčiai augo transporto sektoriaus paslaugų eksportas. Lietuvos rinkos dalis transporto paslaugų eksporte į ES didėjo, o tai lėmė tokie veiksniai kaip mažesnės darbo jėgos išlaidos bei trejus metus iš eilės didėjančios investicijos į autoparkų plėtrą. Dėl to 2018 m. transporto sektorius sparčiai augo, nepaisant lėtesnės ES rinkos plėtros. Dėl sparčios transporto įmonių plėtros ekonominio ciklo pakilimo laikotarpiu ir sukauptų rezervų paslaugų eksportas turi galimybių augti ir 2019 m.

---

¹⁰ Dėl apvalinimo kainų ir kiekio poveikis augimui gali nesutapti vieno ženklų po kablelio tikslumu.

2018 m. lietuviškos kilmės prekių eksporto į ES ir NVS šalių rinkas augimo lėtėjimą šiek tiek kompensavo eksportas į kitas rinkas.

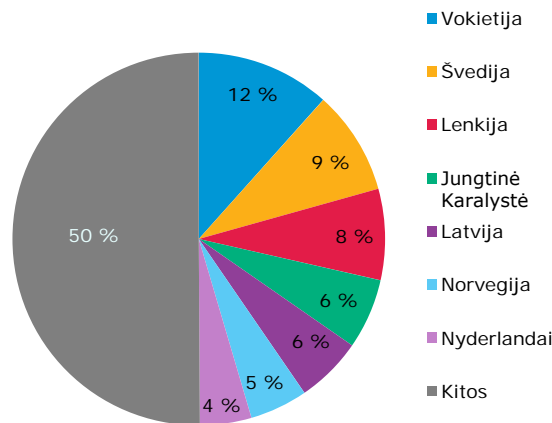
15 pav. Lietuviškos kilmės prekių eksporto, be mineralinių produktų, metinis augimas pagal regionus

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Didžiausia dalis lietuviškos kilmės prekių 2018 m. eksportuota į Vokietiją.

16 pav. Lietuviškos kilmės prekių eksporto, be mineralinių produktų, struktūra pagal valstybes

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Prekių ir paslaugų eksporto prognozė 2019 m. yra nuosaikesnė dėl numatomų rizikų tarptautinėje erdvėje.

Esant neapibrėžtumui dėl pasaulio ūkio raidos ir dėl tarptautinės prekybos pokyčių, numatomas įvairių prekybos partnerių mažesnis nei pernai ekonominis aktyvumas, taigi mažesnis ir vidaus paklausos bei importo augimas. Dėl šios priežasties 2019 m. prognozuojamas mažesnis – 4,0 proc. – eksporto didėjimas. Tačiau esama rizikų ir dėl šios eksporto prognozės, nes, tvyrant dideliame neapibrėžtumui, prekybos partnerių plėtra gali būti mažesnė, nei numatoma. Tam įtakos turi neaiškumas dėl prekybos ribojimų, EK sprendimo dėl mobilumo paketo, „Brexit“ baigties, besivystančių ekonomikų, ypač Azijos, plėtros.